

Deutscher Zahnärztekalendar 1951. Dr. E. Heinrich. Carl Hanser Verl. München. 7.80 D.M.

Wetenschappelijke objectiviteit noodzaakt ons om te erkennen dat dit werkje (300 blz.) met grote zorg is samengesteld en keurig werd uitgevoerd. De artikelen uit alle gebieden en grensgebieden der tandheelkunde zijn niet gericht op problemen die nog in het middelpunt staan van dikwijls tegenstrijdige opvattingen, doch op de algemene praktijk en bieden de practicus datgene aan, wat in het kalenderjaar 1951 als betrekkelijk vaststaand aangenomen kan worden. De lijst van volkomen ter zake kundige medewerkers aan dit Jaaroverzicht staat er borg voor, dat de hierbij gevreesde oppervlakkigheid werd vermeden. Niet zonder trots wordt in het voorwoord melding gemaakt van het feit, dat voor de eerste maal na de oorlog weer een „bekend buitenlands prothetist” aan de samenstelling heeft meegewerkt (Prof. Dr. M a x S p r e n g) en dat men zich voor het volgend jaar reeds de medewerking wist te verzekeren van nog twee andere buitenlanders.

Gezien deze keurige uitgave, die in alle opzichten voor de algemeen practicus aanbevolen kan worden, gunnen wij de samenstellers deze voldoening.

B r o e k m a n

Über die Beziehungen zwischen Zahnkaries und Fluoriden, von Dr. Peter Adler. Zahnärztliche Fortbildung. Heft 5. Johann Ambrosius Barth/Verlag, Leipzig, 1950. D.M. 3.15.

In dit 60 pagina's omvattende boekje geeft schrijver een volledig overzicht van de literatuur omtrent het Fluor, voorzover dit voor de tandcaries van belang is.

Adler, die zelf ook enige belangrijke onderzoeken op dit gebied gedaan heeft, is een persoon die tot oordelen in staat is en zeer juist ziet waar de problemen in dit vraagstuk liggen. Het kritisch literatuuroverzicht dat hij geeft is dan ook het beste, dat mij bekend is. Practisch geen publicatie die van belang is ontbreekt.

Schrijver behandelt systematisch in enkele hoofdstukken het gehele probleem en maakt overal het, vooral in de tandheelkunde zo noodzakelijke, onderscheid tussen exact onderzoek en fantasie.

In de samenvatting, waarin hij zijn standpunt uiteenzet omtrent de praktische mogelijkheden van het Fluoor, toont hij zich terecht zeer voorzichtig. Betreffende een eventuele fluoridering van de waterleiding zegt hij, dat, niettegenstaande alles erop wijst dat de kunstmatige fluoridering van het water hetzelfde effect heeft als het natuurlijke voorkomen hiervan, de uiteindelijke uitslag van de Amerikaanse onderzoeken afgewacht dient te worden. (Een standpunt, dat in Amerika, te oordelen naar de massale fluoridering die hier plaats vindt en de publicaties hieromtrent, niet gedeeld wordt). Ook raadt hij eerst een onderzoek in Hongarije aan, daar de verhoudingen hier wellicht anders liggen (lage cariesfrequentie). Om dezelfde reden wenst hij eerst een onderzoek naar het juiste effect van de locale applicatie in Hongarije, teneinde zeker te zijn dat de tijd en de kosten, benodigd voor de locale applicatie, die van de te bereiken winst (aantal minder te vullen caviteiten) niet overschrijdt.

Het boekje wordt besloten met een goede literatuuropgave.

Een bezwaar dat dit werkje heeft, is, dat de indeling hier en daar wellicht iets strakker geweest kon zijn en dat de slechts algemeen geïnteresseerde practicus zich soms in de hoeveelheid der aangehaalde experimentele gegevens zal verstrikken.

Het is echter zonder twijfel een boekje dat voor een ieder, die in het probleem belang stelt, uiterst lezenswaard is. O. B a c k e r D i r k s

Prof. Dr. R u d o l f L e i x. *Rezeptur-Anleitung für Zahnärzte und Aerzte.* Arbeitsgemeinschaft medizinischen Verlage VII. Johann Ambrosius Barth, Leipzig. D. M. 540.

In dit 112 bladzijden tellende werkje houdt L e i x zich bezig met de opgave om voor practici en studenten een leidraad samen te stellen voor het zelfstandig voorschrijven van recepten. Tevens geeft hij een overzicht van de voornaamste geneesmiddelen, die in de tandheekunde en haar grensgebieden gebruikt worden, met een bespreking van hun verschillende vormen, de oplosbaarheid, maximaaldoses etc. Met opzet heeft de schrijver zich dus niet bepaald tot een opsomming van bestaande recepten, maar hij tracht degene, die zijn boekje bestudeert bij te brengen, hoe de voorschriften te variëren in verband met de ziekte-toestand, waarin de patiënt zich bevindt.

In dertien bladzijden, onderverdeeld in zes paragrafen, worden algemene begrippen omtrent en voorwaarden tot het uitoefenen van receptuur besproken. Men leert, hoe een recept systematisch samengesteld behoort te worden met zijn remedium cardinale, r. adjuvans en r. corrigens en er worden opmerkingen gemaakt over bijv. bescherming, bewaring van een geneeskundig voorschrift, die in grote lijnen identiek zijn met wat de Nederlandse wetgever dienaangaande heeft bepaald.

Na opnoeming van de verschillende wijzen, waarop een geneesmiddel kan worden toegediend, dus bijv. in de vorm van tincturen,

poeders, tabletten, pasta's enz. volgt een apart hoofdstukje over de chemotherapeutica (met als voornaamste groep de sulfonamiden) en één over penicilline waaruit ik citeer: „Bij wortelkanaalbehandelingen moet penicilline in de steek laten, aangezien het wortelkanaal geen deel kan hebben aan de gebeurtenissen der stofwisseling”.

De lijst van de gebruikelijkste geneesmiddelen in de tandheelkunde en haar grensgebieden is alfabetisch opgesteld. Van elke stof wordt de officiële latijnse naam gegeven volgens het Deutsches Arzneibuch, 6. Auflage. Hier zijn nogal wat verschillen met onze Pharmacopee, bijv. zincum oxydatum voor oxydum zincicum, kalium jodatum voor jodetum kalicum.

Reeds hierdoor acht referent deze handleiding niet geschikt voor de beginner, hij zou immers in Nederland op Duitse manier recepten gaan voorschrijven!*)

Hoofdstuk IX bevat de indicaties en een groepenoverzicht. Van de 26 punten noem ik bijv. adstringentia, anaesthetica, antiseptica, narcotica enz. Zeer nuttig is de tabel, waarin men de hoeveelheden per keer en per dag kan naslaan, welke gevolgd wordt door een beschrijving van de onverenigbare pharmaca. Ook over het gebruik van geneeskrachtige kruiden en homoeopathische therapie kan men zich in het werkje van L e i x oriënteren. H a h n e m a n n, de grondlegger der homoeopathie, heeft zich met zijn Similia similibus curentur zeer kernachtig uitgedrukt: „Hetzelfde wordt door hetzelfde genezen”.

En voorbeeld moge dit toelichten: Vergiftiging met atropa belladonna geeft dezelfde symptomen als roodvonk nl. conjunctivitis, erytheem van mondslijmvlies, keel en gezicht, dorstgevoel, polsversnelling en in ernstige toestanden: delirium. Dit was voor H a h n e m a n n aanleiding om bij een roodvonkepidemie belladonna in zeer grote verdunning toe te dienen en het resultaat zou verbluffend geweest zijn. Voor een verklaring van dit alles moet men aanhanger zijn van de theorie dat ziektesymptomen niets anders zouden zijn dan de eerste afweermaatregelen van het lichaam. Geeft men nu homoeopathische middelen, dan zou men daarmee die prikkel tot genezing dus versterken en als bewijs voor de juistheid van deze these geldt het feit, dat in het begin na toepassing van deze therapie gerekend moet worden met een verslechtering van de toestand van de zieke, d.w.z. de symptomen worden duidelijker en de algemene klachten nemen toe. De homoeopaath concludeert evenwel daaruit, dat de keuze van het middel juist is geweest. Er valt uit deze Rezeptur-Anleitung veel wetenswaardigs te putten hoewel er een teveel aan pharmacognosie en een te weinig aan pharmacodynamie in staat. Practici, die hun receptuur willen verbreden en individueel aanpassen kan het werkje worden aanbevolen, aan studenten **) moet het om reeds vermelde motieven worden ont-raden.

Dr. A. J. H. E b e s

*) Van een tandarts, evenals van een arts mag verwacht worden dat hij van de afwijkingen in de benamingen in Duitsland en ook in Engeland en de VS op de hoogte is. (Red.)

**) Voor de meest gevorderde student, zie vorige noot. (Red.)